

Asia: VN/21718/2023-TEM-1

Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamiseksi

Viite: Lausuntopyyntö 28.8.2023 VN/21718/2023

Työ- ja elinkeinoministeriö on edellä viitekohdassa mainitulla lausuntopyynnöllään pyytänyt markkinaoikeudelta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamiseksi (jäljempänä myös esitysluonnos).

Markkinaoikeus esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavan.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (jäljempänä hankintalaki) sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (jäljempänä erityisalojen hankintalaki) siten, että ehdotettavilla muutoksilla selkeyttäisiin hankintayksiköiden tiedonsaantioikeuksia alihankkijoiden poissulkemisesta silloin, kun näihin voidaan soveltaa pakollisia poissulkemisperusteita. Esitettävillä muutoksilla otettaisiin edelleen huomioon Euroopan unionin lainsäädännön hankintojen ilmoittamista koskevat muutokset ja annettaisiin valtioneuvoston ministeriölle valtuus säätää tarkemmin eräistä hankintamenettelyyn liittyvistä seikoista. Vielä esitetään muutettavaksi Kilpailu- ja kuluttajaviraston (jäljempänä myös KKV) hankintavalvontaa koskevaa määräaika.

Markkinaoikeudella ei yleisesti ottaen ole lausuttavaa esitysluonnoksesta lukuun ottamatta esitysluonnokseen sisältyvää viimeksi mainittua ehdotusta, jonka mukaan hankintalakia ja erityisalojen hankintalakia muutettaisiin siten, että jatkossa KKV:n tulisi saattaa hankintalain 141 §:n 1 momentissa tarkoitettu seuraamusmaksuesitys markkinaoikeudelle 12 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä nykyisin voimassa olevan 6 kuukauden sijaan.

Kyseisen ehdotuksen osalta markkinaoikeus toteaa, että esitysluonnoksessa mainittua ehdotusta vaikutettaisiin tarkastellun hyvin pitkälti ainoastaan KKV:n näkökulmasta.

Esitysluonnoksessa ei vaikutettaisi tarkastellun edellä mainittua ehdotusta ja sen vaikutuksia lainkaan markkinaoikeuden ja tuomioistuinin prosessin näkökulmasta. Aivan erityisesti esitysluonnoksessa olisi odottanut ehdotuksen tarkastelua myös siitä näkökulmasta, että hankintalain 141 §:n 1 momentissa tarkoitettu suora hankinta voi tulla markkinaoikeuden käsiteltäväksi myös valituksen perusteella ja että viimeksi mainittu valitus on tehtävä hankintalain 147 §:n 5 momentin mukaan 30 päivän kuluessa siitä, kun suora hankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä (1 kohta) tai kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty (2 kohta).

Markkinaoikeuden näkemyksen mukaan jo aivan käytännön oikeusvarmuuteen liittyvien seikkojen (erityisesti se, että kaikki samaa hankintaa koskevat asiat tulevat ratkaistuksi samanaikaisesti muun ohella ristiriitaisten ratkaisujen välttämiseksi) näkökulmasta toivottavana ei voida pitää sitä, että määräaika KKV:n suora hankintaesityksen tekemiselle olisi vastaisuudessa esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla huomattavasti hankintalain 147 §:n 5 momentin mukaista määräaika pidempi. Ehdotus toteutuessaan tulisi todennäköisesti merkitsemään, että vastaisuudessa ei olisi enää niin suuria takeita sille, että mahdollinen samaa suora hankintaa koskeva valitus olisi vielä vireillä markkinaoikeudessa, kun KKV tekee mahdollisen oman suora hankintaesityksensä, koska markkinaoikeus on ennättänyt jo käsittelemään ja ratkaisemaan kyseisen valitusasian. Tällaisten tilanteiden syntymisen mahdollisuus tulisi markkinaoikeuden näkemyksen mukaan pyrkiä ehkäisemään muun ohella vireillepanoajoina koskevalla lainsäädännöllä mahdollisimman tehokkaasti.

Jussi Karttunen

markkinaoikeuden ylituomari

Markkinaoikeuden lausunnon ovat valmistelleet markkinaoikeuden ylituomari Jussi Karttunen ja markkinaoikeustuomari Markus Ukkola.

Hanhela Elina

Markkinaoikeus - markkinaoikeuden ylituomari Jussi Karttunen ja
markkinaoikeustuomari Markus Ukkola